

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 491/22
11.2.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Булајић, председника већа, Ирене Вуковић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ... бр. ..., кога заступа пуномоћник адвокат Никола Траиловић из Београда, Интернационалних бригада бр. 25А, против тужене Републике Србије-Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска бр. 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 52874/20 од 11.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 11.2.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА се као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 52874/20 од 11.10.2021. године у ставовима другом и трећем изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртном изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 52874/20 од 11.10.2021. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 171.490,00 динара, са законском затезном каматом почев од наступања услова за извршење одлуке до исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете у виду претрпљених душевних болова због повреде угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 1.464.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 11.10.2021. године као дана пресуђења, до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му исплати преко досуђеног до траженог износа од 2.562.000,00 динара, износ од још 1.098.000,00 динара са припадајућом каматом. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца

којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете -стварне штете и измакле користи исплати износ од 732.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 160.320,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац, побијајући је у ставовима другом, трећем и четвртм изреке, из свих законских разлога.

Испитујући првостепену пресуду у границама прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца делимично основана.

У спроведеном поступку првостепени суд није учинио ниједну битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, према тужиоцу је вођен кривични поступак пред Основним судом у Лазаревцу на основу оптужног предлога ОЈТ у Лазаревцу Ктo 131/19 од 10.6.2019.године, због кривичног дела насиље у породици из члана 194 став 1 КЗ-а. Решењем Основног суда у Лазаревцу Кпп 37/19 од 17.5.2019.године према окривљеном је одређен притвор на основу члана 211 став 1 тачка 2 и 3 ЗКП, који се рачунао од 16.5.2019.године. Притвор је према тужиоцу даље продужаван све до 16.5.2020.године када је укинут притвор и тужилац пуштен на слободу. Тужилац је укупно био у притвору 366 дана. Кривични поступак у односу на тужиоца окончан је доношењем пресуде Вишег суда у Београду Кж1 232/20 од 10.6.2020.године којом је тужилац ослобођен оптужбе да је учинио кривично дело које му је стављено на терет. Тужилац је поднео захтев за накнаду нематеријалне штете Министарству правде дана 24.7.2020. године, али о захтеву није одлучено. За време боравка у притвору тужилац није виђао мајку јер му је контакт са њом био забрањен изреченом мером безбедности, нити ванбрачну супругу и њеног сина, а након престанка лишења слободе био је суочен са негативном реакцијом околине. Тужилац је у време лишења слободе био осуђивано лице.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредбе члана 584 став 1 тачка 1 и 2 Законика о кривичном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11) оценио да постоји одговорност тужене за нематеријалну штету насталу услед неоснованог лишења слободе тужиоца јер за лишење слободе није постојао одговарајући законски основ будући да је тужилац ослобођен оптужби, због чега је нашао да се у конкретном случају ради о неправилном раду државних органа у смислу одредбе члана 172 ЗОО и да постоји узрочна веза између радњи органа тужене и настале нематеријалне штете за тужиоца. Оцењујући да нема доприноса тужиоца у смислу одредбе члана 192 у вези члана 205 ЗОО и да тужилац није недозвољеним поступцима проузроковао лишење слободе, делимично је усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао тужену да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 1.464.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења, када је висина штете утврђена, до исплате, сходно члану 277

ЗОО. Преко досуђеног до траженог износа од 2.562.000,00 динара, за износ од 1.098.000,00 динара, са траженом законском затезном каматом, тужбени захтев је одбијен као неоснован, јер је по налажењу првостепеног суда превисоко постављен и не одговара значају повређеног добра и циљу коме служи накнада нематеријалне штете, те би накнада у вишем износу погодовала тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом у смислу одредбе члана 200 став 2 ЗОО. Применом одредби чланова 185, 189, 190 ЗОО и чланова 220 и 223 ЗПП одбијен је као неоснован и захтев тужиоца за накнаду материјалне штете у виду измакле зараде у износу од 732.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате с обзиром да тужилац није доказао да је радио као молер или обављао неку другу делатност, колико је зарађивао и да су отказани молерски послови које је уговорио пре лишења слободе.

На правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је неправилно применио материјално право када је одговорност тужене ценио применом одредбе члана 172 став 1 ЗОО, али неправилна примена материјалног права није била од утицаја на правилност одлуке о захтеву тужиоца.

Према одредби члана 584 став 1 тачка 1 Законика о кривичном поступку (“Сл. гласник РС” бр. 72/11, 101/11) право на накнаду материјалне и нематеријалне штете припада лицу које је било лишено слободе, а против којег је кривични поступак правноснажно окончан, између осталог и ослобађајућом пресудом, уз услов да неосновано лишени слободе није својим недозвољеним поступцима проузроковао лишење слободе (члан 584 став 2 ЗКП).

Право тужиоца на накнаду штете зависи од исхода кривичног поступка, због чега је реч о посебном облику објективне одговорности тужене који се заснива на ризику од неоснованог покретања кривичног поступка, а одговорност тужене није последица незаконитог и неправилног рада органа тужене, већ исхода поступа за који је држава преузела ризик када је против тужиоца покренула кривични поступак. За ову штету држава одговара без обзира на кривицу, тако да се самим наступањем услова прописаних законом стиче право на накнаду штете. Будући да је кривични поступак који је вођен против тужиоца правноснажно окончан ослобађајућом пресудом, а да тужилац није својим недозвољеним поступцима проузроковао лишење слободе (с обзиром да је одлука о одређивању притвора донета на основу одредби члана 211 став 1 тачка 2 и 3 ЗКП) тужилац је стекао право на накнаду штете настале услед неоснованог лишења слободе.

Неосновано се жалбом тужиоца оспорава висина досуђене правичне накнаде нематеријалне штете у виду претрпљених душевних болова због повреде угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе. Приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете, првостепени суд је правилно ценио све елементе који утичу на висину правичне накнаде, према сврси и циљу коме та накнада служи, исправно оцењујући да се досуђеном накнадом тужиоцу може пружити одговарајућа сатисфакција за све видове нематеријалне штете коју је претрпео.

Наиме, првостепени суд приликом утврђивања висине правичне накнаде за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе, правилно је пошао од одредбе члана 200 ЗОО, ценећи све релевантне околности конкретног случаја- дужину лишења слободе, врсту и тежину дела које му је стављено на терет, године и породичне прилике тужиоца, немогућност контактирања са мајком и одвојеност од породице-ванбрачне супруге и њеног сина, да се ради о лицу које је раније осуђивано, да је тужилац након што је пуштен на слободу наишао на осуду и негативне коментаре околине, па је на основу ових утврђених чињеница по слободној оцени одмерио правичну накнаду у износу од 1.464.000,00 динара за 366 дана проведена у притвору. Због тога су неосновани жалбени наводи тужиоца да је правична накнада прениско одмерена.

Нису основани наводи жалбе тужиоца да првостепени суд није ценио наводе из исказа тужиоца да су услови боравка у притвору били лоши, да је пре лишавања слободе обезбеђивао средства за живот својој ванбрачној супрузи и њеном сину и да је у притвору примао терапију, јер је првостепени суд ценећи све релевантне околности конкретног случаја тужиоцу досудио износ који представља правичну накнаду. Неосновано се жалбом тужиоца указује и да је првостепени суд пропустио да цени чињеницу да иако је у време лишења слободе тужилац био осуђивано лице, никада није био лишен слободе и није боравио у казним установама, с обзиром да је за одмеравање висине накнаде од значаја управо чињеница раније осуђиваности, с обзиром да ранија осуђиваност неког лица указује да је његов живот био недоличан и друштвено неприхватљив, услед чега лишење слободе таквог лица не доводи до додатног нарушавања његовог угледа у мери већој од оне која је већ раније наступила.

Правилна је и одлука првостепеног суда о захтеву тужиоца за накнаду материјалне штете. Право на накнаду штете због неосноване осуде или неоснованог лишења слободе свој основ има у одредби члана 584 ЗКП, али се оно може остварити под условом да су испуњене опште грађанско-правне претпоставке, а то је постојање штете у смислу одредбе члана 155 ЗОО као последице неоснованог лишења слободе и постојање узрочне везе између неоснованог лишења слободе и настале штете. Према одредби члана 189 став 3 ЗОО при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Правилно првостепени суд примењује правило о терету доказивања иако цитира погрешне одредбе Закона о парничном поступку, па је правилно оценио да тужилац није доказао да је претрпео материјалну штету у виду измакле користи, што је био дужан на основу правила о терету доказивања из члана 228 и 231 став 2 ЗПП, с обзиром да није доставио доказе да је радио као молер или обављао неку другу делатност, колико је износила његова зарада и да су отказани молерски послови које је уговорио пре лишења слободе, па је у складу са одредбом члана 231 став 1 ЗПП правилно одбио као неоснован захтев тужиоца за накнаду материјалне штете.

Тужилац је тврдио да је претрпео материјалну штету у виду измакле користи-зараде коју би остварио обављањем молерских радова. Међутим, током поступка, па ни

у свом исказу, није определио како је обрачунао измаклу корист у износу од 732.000,00 динара, које износе зараде је пропустио да оствари, у којем периоду и на основу којих уговора, а с обзиром да је навео да је закључио уговор са фирмом из Аустрије, није определио на који период се уговор односио ни колика накнада је уговорена. Будући да се у свом исказу позвао на уговор са фирмом из Аустрије, тужилац је био дужан да тај уговор поднесе суду, на основу одредбе члана 240 став 1 ЗПП. С обзиром на све наведено, правилно је првостепени суд оценио да тужилац није доказао постојање и висину штете, због чега се неосновано жалбом тужиоца указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези члана 231 ЗПП.

Из наведених разлога другостепени суд је на основу одредбе члана 390 ЗПП првостепену пресуду у погледу одлуке о тужбеном захтеву потврдио.

Међутим, одлука о трошковима поступка, садржана у ставу четвртом изреке побијане пресуде не може се прихватити као правилна, јер је донета погрешном применом материјалног права.

Одлучујући о трошковима поступка, првостепени суд је обавезао тужену, применом чланова 150, 153 став 1, 154 ЗПП да исплати тужиоцу износ од 160.320,00 динара, и то за састав тужбе и једног образложеног поднеска износ од по 9.000,00 динара, за заступање на два одржана рочишта износ од по 10.500,00 динара, на име судске таксе на тужбу износ од 65.270,00 динара и таксе на пресуду износ од 56.050,00 динара.

Приликом одмеравања трошкова на име радњи предузетих од стране пуномоћника тужиоца првостепени суд је погрешно применио Тарифу о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката када је обавезао тужену да тужиоцу накнади трошкове на име састава тужбе и образложеног поднесака у износу од по 9.000,00 динара, трошкове заступања на одржаним рочиштима у износу од по 10.500,00 динара, који се према Тарифном броју 13 и 15 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката примењују за вредност спора до 750.000,00 динара. Према наведеним тарифним бројевима за вредност спора од 750.000,01 динара до 1.500.000,00 динара за састављање тужбе и других поднесака адвокату припада награда у износу од 11.250,00 динара, а за заступање на одржаним рочиштима у износу од 12.750,00 динара.

Одредбом члана 153 Закона о парничном поступку, прописано је да ако странка делимично успе у парници, суд може с обзиром на постигнути успех да одреди да свака странка сноси своје трошкове или да једна странка накнади другој сразмеран део трошкова. Правилна примена одредбе наведеног члана подразумева да се тужиоцу који је делимично успео у спору признају трошкови судских такси, одмерени према висини тужбеног захтева са којим је успео у парници, због чега је погрешно примењена и Таксена тарифа из Закона о судским таксама када је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкова на име судске таксе на тужбу у износу од 65.270,00 динара и таксе на пресуду у износу од 56.050,00 динара, с обзиром да такса на тужбу и пресуду, према тарифном броју 1 и 2 Таксене тарифе из Закона о судским таксама обрачуната према вредности спора од 1.464.000,00 динара износи 56.120,00 динара.

Осим тога, основано се жалбом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права с обзиром да му нису признати трошкови на име састава предлога за мирно решење спора у вансудском поступку.

Трошкови за радње предузете од стране пуномоћника адвоката у вансудском поступку представљају потребне трошкове парничног поступка у смислу члана 154 ЗПП, имајући у виду да је подношење захтева министарству надлежном за послове правосуђа ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини накнаде, према одредби члана 588 Законика о кривичном поступку, обавеза оштећеног пре подношења суду тужбе за накнаду штете, због чега је тужена дужана да те трошкове накнади тужиоцу.

Према према висини тужбеног захтева са којим је успео у парници у износу од 1.464.000,00 динара, а применом одредби чланова 153, 154 и 163 ЗПП, тужиоцу у складу са Таксеном тарифом из Закона о судским таксама припадају трошкови судских такси на тужбу и пресуду у износу од по 56.120,00 динара, што заједно са трошковима ангажовања пуномоћника адвоката, и то за радње састава предлога за мирно решење спора у вансудском поступку, тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 11.250,00 динара, за заступање на два одржана рочишта у износу од по 12.750,00 динара, у складу са Тарифним бројем 13 и 15 важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, укупно износи 171.490,00 динара. На износ трошкова парничног поступка тужиоцу припада законска затезна камата од дана наступања услова за извршење пресуде до исплате, применом одредби чланова 277 став 1 и 324 став 1 ЗОО.

Применом одредбе члана 401 тачка 3 у вези члана 394 тачка 4 ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Зорица Булајић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић